

SOLO

Zakladatelem kmene SOLO byl významný plemenný hřebec Sacramoso XXXI, narozený v Kladrubech nad Labem v roce 1927, který byl použit jak v chovu starokladrubských běloušů, tak vraníků. V rámci regenerace starokladrubského vraníka byl předán do výzkumné stanice v Průhonících, kde od roku 1941 působil pod jménem Solo a narodilo se po něm 80 hříbat. V chovu vraníků se v poslední době nejvíce uplatnili např. hřebci Solo Isoleta VIII, Solo Rosa XVII, Solo Elea XXII nebo Solo Siria XXIX.

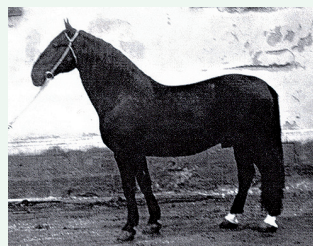
Solo I, foto: archiv NHK

Solo Elea XXII, foto: archiv NHK

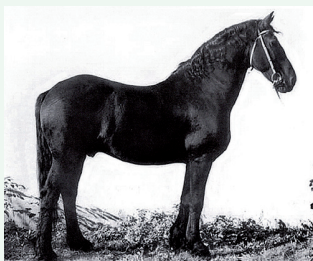
Solo Maestosa I, foto: archiv NHK

Solo Isoleta VIII, foto: archiv NHK

ROMKE

Kvůli přilíhnutí krve, upevnění vrané barvy, síly kostry a vysoké akce hrudních končetin byl v roce 1974 importován fríský hřebec Romke, jemuž se v České republice narodilo 58 hříbat. Ve Slatiňanech založil nový kmen starokladrubských vraníků a jeho potomstvo bylo využíváno zejména v soutěžích spřežení. Romke se vrátil do Holandska v roce 1985, kde byl i nadále využíván v chovu. Ve slatiňanském hřebčíně působil Romke Eleja X, v současnosti Romke Majesty XI, Romke Selandia XII a Romke Elvona XIII.

Romke, foto: archiv NHK

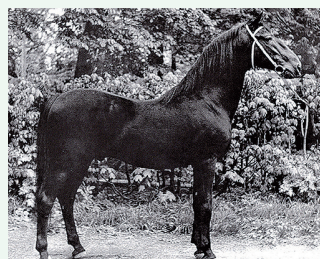

Romke Eleja X, foto: archiv NHK

SIGLAVI PAKRA – FAVORY-GENERALISSIMUS

Kvůli rozšíření krevní základny byl v roce 1958 do regeneračního procesu starokladrubských vraníků zařazen lipický hřebec Siglavi Pakra. Ve Slatiňanech se po něm narodilo 16 hříbat. V následujících letech v chovu působili jeho potomci Siglavi Pakra Favorina I nebo Siglavi Pakra Barbara III. V současnosti se do chovu zapojují Siglavi Pakra Basilika VIII, Siglavi Pakra Montilla XI, Siglavi Pakra Camareta XII a Siglavi Pakra Escala XIII.

K dalšímu osvěžení krve došlo použitím bělouše Generalissimus XXIX, jenž založil kmen FAVORY-GENERALISSIMUS. Ve vrané variantě není tento kmen dosud ustálen. Pro vrané stádo jsou využitelní bělouši Generalissimus Manida I a Generalissimus Barbilla IX pocházející z vraných matek.

Siglavi Pakra Favorina I,
foto: archiv NHK

Siglavi Pakra Montilla XI,
foto: archiv NHK

Siglavi Pakra Escala XIII,
foto: archiv NHK

Generalissimus Manida I,
foto: archiv NHK

Text: Mgr. Renáta Tetřevová
Odborná spolupráce: Ing. Karel Dvořák, Ing. Kateřina Neumannová, Ing. Zuzana Šancová

Fotografie: Michaela Purnochová,
Fotoarchiv Národního hřebčína
Kladruby nad Labem

📍 Národní hřebčín Kladruby nad Labem
Kladruby nad Labem č.p. 1

📍 Zámecký park 169
Slatiňany

 **Národní
hřebčín
Kladruby
nad Labem**

 nhkladruby
 narodni_hrebcin
www.nhkladruby.cz

JAKO FÉNIX Z POPELA

 **Národní
hřebčín
Kladruby
nad Labem**

PROF. FRANTIŠEK BÍLEK (16. 12. 1885 KUNVALD – 29. 3. 1972 PRAHA)

Největší český hipolog, vysokoškolský pedagog, spisovatel a vědec proslul jako mimořádný šlechtitel, jenž se do historie chovu koní zapsal dvěma jedinečnými počiny – přispěl k záchraně koní Převalských a regeneroval starokladrubské vraníky. Je autorem významné odborné publikace *Obecná zootechnika* a spoluautorem knihy *Speciální zootechnika*. Ve dvacátých letech 20. století důrazně vystoupil na obranu ohrožených starokladrubských koní. Koncem třicátých let shromáždil poslední vrané jedince a jejich počty postupně rozšířil. Ve slatiňanském zámku založil hipologické muzeum, svého druhu unikátní v celé Evropě, kde pečoval o sbírkový fond až do pozdního věku.

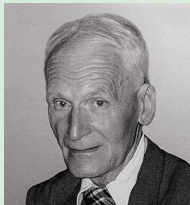
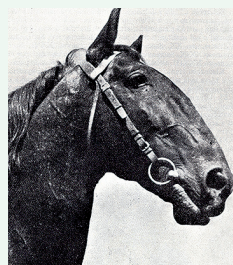

Foto: archiv NHK

Prvotní úmysl prof. F. Bílka pokračovat v čistokrevném chovu zhatil nízký početní stav chovných jedinců, kteří navíc byli produkty úzké příbuzenské plemenitby. Přistoupil tedy k mimořádnému chovatelskému kroku – regeneraci, jenž byla oficiálně zahájena roku 1939 v Průhonicích.

Prevoluční čistky přežili pouze tři hřebci – polobratři: Sacramoso XXX, Sacramoso XXXI-Solo a 530 Sacramoso XXIX-3 Avara a dvě čistokrevné starokladrubské vranky. Pan profesor se proto rozhodl použít i jiná plemena, především lipická. Celkem bylo v první fázi regenerace použito 54 klisen.

Sacramoso XXXI,
foto: archiv NHK

Sacramoso XXX,
foto: archiv NHK

SOUČASNÝ STAV

Dnes – téměř padesát let po ukončení regenerace – žijí ve slatiňanském hřebčíně čtyři ustálené kmeny starokladrubských vraníků: Solo, Sacramoso, Siglavi Pakra a Romke. Od roku 1996 je plemenná kniha uzavřená přílivu krve jiných plemen a chov probíhá ve fázi udržovacího šlechtění ve snaze udržet genetickou variabilitu a zpomalit zvyšování stupně příbuzenské plemenitby. V minulém roce bylo v ČR registrováno 31 vraných plemenných hřebců a 271 chovných klisen – vranek.

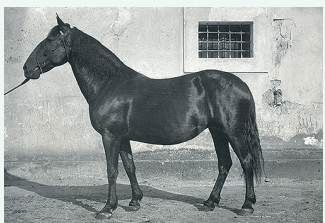
Foto: M. Purnochová

Foto: archiv NHK

ZÁCHRANA NA POSLEDNÍ CHVÍLI

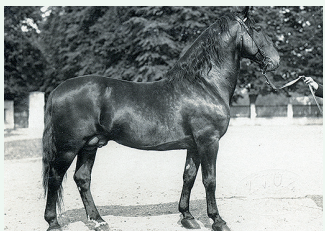
Starokladrubští vraníci, kteří až do roku 1918 sloužili jako galakarosiéři pro ceremoniální účely u císařského dvora a u církevních hodnostářů, byli v kladrubském hřebčíně chováni v kmenech Sacramoso a Napoleone. Po vzniku republiky se starokladrubští koně stali symbolem nenáviděného císařství a jako takoví čelili snahám o likvidaci. Nejohroženější byli jako „méně ušlechtilí“ vraníci, jejichž chov byl takřka rozprášen. Záchrana přišla na poslední chvíli, když prof. František Bílek shromáždil poslední přeživší jedince s cílem obnovit jejich chov v Průhonicích u Prahy.

Napoleone, 1911, foto: archiv NHK

Sacramoso XXVIII, 1919, foto: archiv NHK

Sacramoso XXIX, 1920, foto: archiv NHK

Kardinálský vůz, ceremoniální zápřež starokladrubských vraníků, Praha 1935, foto: archiv NHK

CESTOU NECESTOU

První fáze regenerace starokladrubských vraníků probíhala v Průhonicích, kde však nedostačovaly pastviny. Když byl v roce 1945 na základě Benešových dekretů zkonfiskován slatiňanský zámek s přílehlými stáji a pozemky, dospělo vedení průhonického chovu spolu s prof. F. Bílkem k rozhodnutí přemístit vraníky do Slatiňan. Transport přibližně padesáti koní proběhl 24. a 25. srpna 1945 „po kopytě“. K Státnímu pokusnému hřebčínu ve Slatiňanech byly přičleněny i stáje v Heřmanově Městci a ve Slavicích. V následujících letech se regeneračnímu procesu věnovali MVDr. Lev Richter a doc. Ing. Jaromír Dušek.

Regenerace starokladrubských vraníků byla oficiálně ukončena v roce 1973 při počtu 93 jedinců.

Doc. Jaromír Dušek
foto: archiv NHK

Slatiňany, 70. léta 20. století,
foto: archiv NHK

Slatiňany, 70. léta 20. století,
foto: archiv NHK

KMENY STAROKLADRUBSKÝCH Vraníků

NAPOLEONE – SACRAMOSO

Dnes už zaniklý kmen NAPOLEONE byl založen stejnojmenným vraníkem, který se narodil v Římě v roce 1845 a o deset let později byl importován do Kladru, kde připouštěl klisny kmene Sacramoso. Kmen zanikl v roce 1922.

Kmen SACRAMOSO založil stejnojmenný vraník, narozený v roce 1800 v hřebčíně olomouckého arcibiskupství v Kroměříži. Jeho prapoťomci – Sacramoso XXIX, Sacramoso XXX a Sacramoso XXXI (později přejmenovaný na Solo) se podíleli na regeneraci starokladrubských vraníků. V předešlé době byli významnými plemeníky například Sacramoso Xerxes XXXIX, Sacramoso Favina XLIX nebo Sacramoso Majorita IV, v současnosti Sacramoso Rosemary XIII, Sacramoso Siria XV, Sacramoso Caroma XVI nebo Sacramoso Capeta XVII.

Napoleone VI, foto: archiv NHK

Sacramoso Montana VII,
foto: archiv NHK